

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 99347. — «St. Olavs» ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: En messe for paven. — Helgenene og vi. — De eldste bibelfragmenter — og Kristi kongedømme. — Din messe og ditt liv. — † Fru Josefa Pettersen. — Bøker inngått til redaksjonen. — «Kimer I Klokker». — Basaren. — Herhjemme.

En messe for paven.

«Det må være vanskelig for paven i denne tid.» Så sier mange og tenker enda flere. Men ikke bare i krigstid er det vanskelig å være pave. Det gjelder alltid. Paven har det aldri lett.

Uten tvil! Det er en stor ære, ja den største ære på jorden å være Kristi stedfortreder for menneskene å vite, at Kristi ord: «Du er Peter (d. e. klippe) og på denne klippe vil jeg bygge min kirke!» er blitt virkelighet i ens egen person. Det er en forferdelig opphøyelse å være den høyeste åndelige autoritet, å være bærer for Guds autoritet, for hvilken sterke og svake, rike og fattige, høge og lave bøyer seg i dyp ærbødighet. Pavens røst er Kristi røst.

Men for menneskene har alt en skyggeside. Honos — onus. Dette gjelder også pavens verdighet. Den største ære er også den største byrde. Paven er den høyeste, men også den mest utsatte tinde mellom himmel og jord. Hele Kirken ser opp til ham. Hele verden ser opp til ham, vennlig eller uvennlig sinnet. Hele verden venter noe av ham.

Hvilket ansvar for paven! Mange bekymringer tynger på ham. Bekymringer for hele Kirken, for alle bispedømmer, alle menigheter, alle troende, og da særlig de troende som blir heimsøkt av lidelser, som kjemper med vanskeligheter, og som i fullt mål må smake livets bitterhet. Bekymringer også for hele verden, som er herjet av en forferdelig krig. Hans mål er: å fornye alt som er på jorden i Kristus (Efes. 1, 10) for å kunne gi verden fred.

Mange hindringer vanskeliggjør dette arbeid. Skjulte krefter, demoniske krefter arbeider på Kirkens undergang. Det er sant: paven vet, at helvetets porter ikke skal vinne over Kirken (Mat. 16, 18). Men før Kirken oppnår sin endelige seier, hvor megen strid, forfølgelse, lidelse og farer!

Og så må vi ikke glemme, at Kristi stedfortreder bare er et skrøpelig menneske. En pave er som regel en

gammel mann på en alder, hvor de fleste trekker seg tilbake. Nei, det er ikke lett. Jeg husker så godt Pius XI. Kraftig var han, da han steg på pavestolen. Gammel og nedbrutt, da han døde. Den nuværende pave har det ikke lettere enn han. Han står over en verden som blir ødelagt. Han må bygge opp, mens andre bryter ned.

Vil hans arbeid bære frukter og velsignelse? Det avhenger av Gud. Hans arbeid er et overnaturlig arbeid. Han må bygge opp Kristi rike på verdens ruiner. Han er Kristi bygningsmann. Men da avhenger også alt av Kristi velsignelse. Alt avhenger av bønn og offer. Og alle har vi plikt til å be og ofre. Og vil vi vite hva vi skal ofre og be for, så er det ganske enkelt: vi skal ofre og be i pavens mening. Gjør vi det, bygger vi på selve Kirken. En større oppgave kan vi ikke få.

Det største offer vi kan bringe, er det hellige messeoffer, som er Kristi offer og vårt eget livs offer. Det var derfor et herlig tiltak, da direktøren for Bønnens Apostolat for 5 år siden for første gang overrakte paven et album over messer framåret i pavens mening av mange prester hele verden over. Meningen med dette tiltak er, at ikke en eneste halvtime skal gå forbi uten at det blir lest en messe i pavens mening. Det kan ikke være så vanskelig. Hele verden over finnes det over 222 000 prester, og et år har bare 17 520 halve timer. Hvem av våre prester har ikke så megen samfølelse med paven, at han vil lese minst én messe om året i pavens mening, på en bestemt dag og et bestemt klokkeslett? Hvor herlig vilde det være, hvis det fra solrenning til solefall ble framåret messeofre i pavens mening!

Men det gjelder ikke bare prester. Også våre troende kan være med, våre søstre og hver katolikk. For så vidt jeg vet, har det vært ganske bra i fjor. Det ble lest en hel del messer for paven. Men det kan bli enda bedre. Enhver anmodes om å bestille sin messe hos sin sokneprest og få tiden fastsatt av ham. Mine ærede confratres anmodes om snarest mulig å tilstille meg de utfylte

Helgenene og vi.

Helgenene har i sin helhet den betydning at de vitner om Kristi nåde og seier. Derfor takker vi Gud for den herlighet han åpenbarer for oss i helgenene. Altså ganske bortsett fra oss selv og den nytte vi kunde ha av helgenene, er allerede deres eksistens en triumf for Kristus og hans Kirke, en skjønnehetsåpenbarelse av Guds henders gjerning.

Men tillike kan helgenene hver for seg ha en særlig betydning for den enkelte kristne. Man kan påkalle en helgen om hans forbønn hos Gud og der ved vise, at man vet seg beskyttet og hjulpet ved de helliges samfunn, ved det store Guds barns samfunn, hvis forklarede medlemmer omfatter oss, den stridende Kirke, med stor kjærlighet. For hvis de hellige engler bringer menneskenes bønn opp til Gud, hvis de beskytter oss, elsker oss og strider med oss for det gode, således som skriften lærer på så mange steder — hvor meget mere vil ikke våre brødres sjeler som er hos Gud, be med oss og hjelpe oss, så vidt de kan?

Denne trøsterike oppfattelse av de helliges samfunn, av en dyp kristelig familiefølelse, har hørt heime i Kristi Kirke like fra den dag, da de første martyrer og apostlene var gått til Gud. «Her hviler Agathe i fred. Be for henne, at de hellige martyrer må bringe hennes sjel til Gud.» Således omtrent lyder så mange innskrifter på katakombenes gravsteiner og vitner om disse første tiders tro på et renselsessted og på de helliges forbønns verd. Gud skje lov at vår Kirke har våket over at denne tro den dag i dag finnes hos oss!

Men det er enno en annen slags nytte vi har av helgenene i særdeleshet. Det er deres gode eksempel. «Værer mine etterfølgere, likesom jeg er Kristi» (1. Kor. XI.), formanede apostelen Paulus de troende. Det ligger endog en ganske eiendommelighet på utholdenhet osv., som helgenene gir oss. Derfor har det ikke så lite å si, at vi lærer våre helgener å kjenne. No til dags, hvor der jo leses så mye av biografier og memoarer, hvor man oversvømmes av en litteratur som drar bort fra kristenlivets hovedformål: å tjene Gud og frelse sin sjel — no til dags er det

skjemaer (som de vil ha mottatt), så jeg kan videresende dem til Rom. Målet bør være: ingen menighet, ingen forning, intet ordenshus, ingen katolsk heim, ingen katolikk uten sin hellige messe for vår hellige far, pave Pius XII.

Hvilken trøst og styrke må det være for paven, at det alltid blir lest en messe for ham. Hvilket vidunderlig uttrykk for prestenes og de troendes enhet med den hellige far. Bestill din messe i tide!

Pastor G. Hogenes
i oppdrag av pastor Høgh,
leder for B. A. i Oslo Vikariat.

en nødvendighet at mennesker befestes i sin tro ved god, oppmuntrende lesning.

Det kan ikke nektes, at mange gammeldags skrevne helgen-levneder legger for mye vekt på å framstille det overordentlige, det vidunderlige. Det var no man tidligere likte. Man ønsket å se en helgen i rådens glorielys, omtrent som på de gamle malerier i barokk-kirkene. Der boltrer englene seg i skyene, og den hl. Teresa gjennombores av kjærlighetens piler, eller den hl. Antonius sitter ved sitt skrivebord med Jesusbarnet på armen.

Slike bilder har sin verd ved at de framstiller i all barnlighet de dyder vedkommende helgen særlig har øvet, bortsett fra en eller annen scenes historiske verd.

Det samme har så ofte vært tilfelle med helgenbiografiene. De skildrer oss alltid helten likesom svevende over livets daglige gang. Han tjener de syke om dagen, og natten igjennom ber han og bruker botssvøpen.

No er det jo riktig nok, at våre helgener var store i Guds rike, at de ba, led og arbeidet mere enn oss, ja, at Guds nåde også virket overordentlige ting ved dem, åndelig og legemlig. Alltid vil den hellige Francescos sårmerkede skikkelse eller en Peter av Alcantarás av faste og våken uttærede og i ekstatisk bønn svevende legeme bli vidunderlige bilder å skue. Men spørsmålet er dog, om ikke avstanden mellom slike fenomener og vårt daglige behov av religiøs oppmuntring er noe for stor.

En klok jesuitpater som i lang tid virket som lærer for vorde ordensfolk, pleide å sammenlikne disse helgener med den store hanske eller den kjempe-såpeskål som henholdsvis en hanskemaker eller barber har hengende utenfor sin butikk for å betegne sin handtering. Meningen er jo ikke at disse ting skal brukes eller kjøpes av de besøkende. Men de viser hva man kan få innenfor butikken. Slik er også Guds helgener likesom store vegvisere, for at vi iallfall kan oppnå en etter våre forhold tilpasset porsjon av uegennytte, nestekjærlighet, ydmykhet, fromhet osv.

Dessuten har ikke en gang helgenene alltid og i alle ting vært mønsterverdige. Dette er i en viss henseende meget trøstefullt for oss.

For det første har jo mange av disse helgener i mere eller mindre lang tid enno ikke vært i besittelse av de dyder som seinere gjorde dem til helgener. Ofte gikk der en lang og hard kamp forut. Og nettopp denne kamp interesserer oss, den vil vi høre noe om, for der er forbindelsen mellom oss svake mennesker og disse Guds utvalgte. Vi tenker for mye på Pauli omvendelse og for lite på den lange harde kamp apostelen enno seinere måtte føre imot fristelsene. Vi tenker på den hl. Bernhards apostoliske virksomhet og forsagende levned, men ikke på hans overdrivelser og den skarphet i ord som han måtte kjempe med hele sitt liv.

Altså selv hos dem som allerede hadde oppnådd ry for hellighet, kan der godt ha vært menneskelig ufullkommenhet og skrøpeligheit, ja ubehagelige karakteregenskaper og særheter.

Helt fullkomne er visst her på jorden bare ganske få mennesker, og selv disse innenfor en viss begrensning. Bare han, som er «alle helgeners krone», fortjener i sannhet å kalles «rettferdighetens sol», som lyser i den fullkomne og ubegrensede hellighets vidunderlige klarhet. Alle helgener har sitt lys fra Jesus Kristus, til hvem de viser hen, til hvem de fører oss ved betraktningen av sin kamp og seier. Den skjønnhet vi finner ved lesningen om martyrenes utholdenhet, jomfruenes renhet og så mange bekjennernes trofasthet, er bare et lite bruddstykke av det skjønnhetsveld som utgår fra ham, som er «lammet på tronen».

Men nettopp derfor skal vi se hen til de personer som Herrens nåde har smykket med en avglans av hans egen skjønnhet. Det faller endog mere naturlig for oss å beundre solens makt og skjønnhet — ikke ved å stirre opp til den, men ved å se på alt det liv solen fremelsker, og ved å studere enkelte blomster, hvis fargeprakt solen har tegnet for oss.

Så vil vi finne at denne sol har lagt sitt lys ikke bare over de i kirkehistorien berømte helgener, men også over så mange edle menn og fremragende kvinner som i liknende forhold som vi, altså i hverdagslivets prosa, har tjent Gud og elsket ham i stillhet.

F. F. M.

De eldste bibelfragmenter — og Kristi kongedømme.

Av pastor J. Duin.

PERGAMENT OG PAPYRUS.

Det vilde uten tvil være av megen interesse, og samtidig vilde det sette en strek over mange teorier som igjen svarer til like mange problemer, dersom vi den dag i dag kunde framvise selve originalene som evangelistene med egen hånd har skrevet. Det er dessverre ikke tilfelle; mer enn det: det kunde neppe være tilfelle heller. Evangelistene skrev jo sine beretninger hverken på papir eller på pergament; papiret ble ikke alminnelig skrivemateriale før henimot utgangen av middelalderen, idet det først var ved boktrykkerkunstens oppfinnelse at papirproduksjonen ble tatt opp i stor stil. Inntil den tid hadde pergamentet vært av alminnelig skrivemateriale, men pergamentet var nøyaktig på samme måten kommet i stedet for et annet materiale, papyrus. I oldtiden ble både i Egypt og i hele den gresk-romerske verden papyrus anvendt til dokumenter, brev og bøker. Først henimot slutten av det 3. århundre fortregnte pergamentet som alminnelig skrivemateriale papyrusen fra sin plass. Ikke å undres at de

eldste bibelhåndskrifter — som alle er skrevet på pergament — skriver seg fra tiden ca. 300 til 450 (jfr. «St. Olav», 1942, s. 126 ff.).

Evangelistene har følgelig etter all sannsynlighet skrevet på papyrusruller. No har disse ruller forholdsvis kort levetid, især når de ofte brukes til lesning, som jo var deres naturlige bestemmelse — denne korte levetid var nettopp den viktigste grunn til at pergament kom til å fortrenge papyrus. Evangelistenes originalskrifter har derfor neppe overlevet det andre århundre, hvor stor en omsorg de enn ble behandlet med i de kristne menigheter.

Utrettelige vitenskapsmenn har i de siste ti år oppdaget tekster som er langt eldre enn de gamle håndskriftene, nemlig papyrusfunnene i de gamle egyptiske ruiner. I 1933 overrasket Chester Beatty verden med tolv greske papyrushåndskrifter som inneholdt store deler fra både det gamle og det nye Testament, for mesteparten skrevet før året 300 (Papyri Chester Beatty). — To år seinere publiserte Egerton det som han kalte: «Et ukjent Evangelium», likeledes funnet på et gammelt papyrus fra Egypt, «det eldste kristelige papyrus fra Egypt». — Samme år enda, 1935, ble teksten av et lite bruddstykke papyrus publisert, ledsaget av utførlige vitenskapelige kommentarer: en avskrift av Johannesevangeliet, hvis elde satte alle tidligere funn i skyggen.

1. Papyri Chester Beatty.

Mange ruiner i Egypt er blitt utgravet av vitenskapelige ekspedisjoner, men enda flere er blitt gjenomsøkt av egyptiske og arabiske handelsfolk som snart hadde fått greie på at gamle papyri var en etterspurt vare. I 1930 fikk A. Chester Beatty kjøpt en samling på 12 papyrushåndskrifter i Egypt, uten å kunne få vite noe om finstedet. Århundrene var dessverre langt fra ubemerket gått hen over disse papyri, og mange blader er helt forsvunnet, mens flere delvis er smuldret bort, slik at man lot blad for blad montere mellom to glassplater, for at ikke det minste skulde gå tapt.

I alt ble det til 207 blader, fordelt over det gamle og det nye Testament. Vi vil her holde oss til de 50 blader som gir oss deler fra det nye Testament å lese, eller enno nøyaktigere til de 30 blader som er beskrevet med tekster fra de 4 evangelier og fra Apostlenes gjerninger. Ved en nøyaktig beregning og utmåling viser det seg at 80 blader mangler. Noe som er betydningsfullt både for den såkalte canon eller offiselle liste over bøkene som hører til det Nye Testament, og for anerkjennelsen av selve verkene i Oldkirken, er at alle de 4 evangelier og Ap. gj. er skrevet i én kodeks eller bok, ikke mer og ikke mindre. På avskriverens tid ble det altså som no regnet med fire evangelier, ikke mer og ikke mindre.

Men det vi mest interesserer oss for, tidspunktet for disse fragmenters tilblivelse, kan bare bestemmes av ekspertene i oldtidens skrift og skrivemåte, paleografene. Disse vitenskapsmenn har sammenliknet fragmentene med andre papyri hvis dato man kjenner, og deres konklusjon går ut på at håndskriften

må plasseres mellom det 1. og 2. århundre på den ene siden og det 4. århundre på den andre siden. Fred. G. Kenyon som besørget utgivelsen av evangelium-fragmentene i Chester Beatty's samling, sier til slutt at han, hva tiden angår, vilde anslå den til det 3. århundre, nærmere den første enn den siste halvdel av det. Til det samme resultat kom — helt uavhengig av ham og hverandre — både den tyske papyrolog dr. W. Schubart og den engelske H. I. Bell, to av verdens største papyrologer. — Dermed er disse papyri minst et helt århundre eldre enn de eldste bibelhåndskrifter.

2. Papyri Egerton.

Etter at et par aviser noen måneder før hadde røbet litt av et nytt funn og dermed stimulert den vitenskapelige nysgjerrighet, ble i april 1935 noen nye papyrusfragmenter publisert fra Egerton-samlingen i Britisk Museum i London. Innholdet er helt tydelig evangelisk, men representerer et hittil ukjent verk, et ukjent evangelium. Kontakten med særlig Johannesevangeliet er utvilsom. Det ene avhenger helt tydelig av det andre, men hvilket verk var blitt til først? Å avgjøre dette var et meget vanskelig spørsmål, siden funnet bare omfattet 3 fragmenter av tre (etter all sannsynlighet) forskjellige sider i en kodeks, og den samlede tekst vilde ikke overstige en 17—20 vers i Johannesevangeliet. Materialet å arbeide med var derfor meget sparsomt. De to utgivere, blant dem var også den ovennevnte papyrolog H. I. Bell, heldet mest til den oppfatning som betraktet «det ukjente evangelium» som kilde for Johannesevangeliet, men diskusjonen som fulgte straks etter at fragmentene var publisert, har klargjort at bare den andre løsningen er mulig, d. e. at fragmentene avhenger av Johannesevangeliet, idet verket som fragmentene gir oss de få bruddstykker av, er skrevet av en forfatter som allerede kjente Johannesevangeliet. —

Mange papyrushåndskrifter er helt nøyaktig datert, og ved sammenlikning med disse har fragmentenes utgivere ettersporet tiden de ble skrevet på. Egerton-fragmentene viste seg å være det eldste kristelige papyrus, som hittil var funnet i Egypt, idet disse fragmenter ikke kunde dateres seinere enn midten av det 2. århundre. — Hva denne slutning innebærer, er ikke vanskelig å forstå, for direkte imot mange «moderne» teorier, måtte det så ofte angrepne Johannesevangeliet no uevegerlig være skrevet enda før den tid.

3. Fragmentet av Johannesevangeliet.

For legmannen er de få vitenskapsmenns roten i gamle, støvete og fillete bøker og papirer en uforståelig hobby. Likevel kan det foregå i en nesten utholdelig spenning, når forskerens øye først har funnet et spor og hans iherdighet etter mange års anstrengelser belønnes med et funn som muligens bare omfatter noen få linjer, men som tvinger mange av hans kolleger til grundig å revidere sine historiske oppfatninger.

4. «Er du konge —?»

Etteråret 1935, bare noen få måneder etter «det ukjente evangelium»s oppdagelse, ble et papyrusfragment publisert, som fikk mer enn én forsker til å svimle. Det dreiet seg om et lite fragment 8.9 × 5.8 cm, beskrevet på begge sider; på den ene siden teller vi 17, og på den andre siden 15 ord eller bruddstykker av ord. Fragmentet hørte til den hittil ikke publiserte del av greske papyri i The John Ryland Library i Manchester, og var ervervet i Egypt året 1920.

Fragmentet er litt mindre enn fjerdeparten av et papyrusblad, og på det opprinnelige bladet lestes teksten øverst til venstre. Funnet gir oss altså de første ordene av syv etterfølgende linjer, og teksten på den andre siden av de siste ordene av like så mange linjer. Selve teksten leser vi i Johannesevangeliets 18. kapitel, der Kristus står foran Pilatus, i landshøvdingens domhus; romeren spurte Kristus: «Er du jødernes konge?» (v. 31—33), og Kristus sier at han er født og kommet i verden for å vitne om sannheten (v. 37—38).

Nøyaktig å bestemme tidspunktet som disse fragmenter ble skrevet på, er naturligvis ikke tale om, siden det utelukkende er paleografiske enkeltheter som kan gi en noe å holde seg til. Alt man kunde gjøre var også her: å sammenlikne håndskriften som helhet og de enkelte bokstavers form med andre, især daterte papyri. Fragmentet ble bl. a. sammenliknet med et papyrus som oppbevares i Oslos universitetsbibliotek (I. Oslo 22) og som er en petisjon, datert året 127. Resultatet ble at utgiveren med den grad av sannsynlighet som er mulig i slike tilfelle, kunde angi første halvdel av det 2. århundre som tidsrommet som dette Johannesfragment ble skrevet i, og hans datering ble underskrevet av Fred. G. Kenyon, dr. W. Schubart og H. I. Bell, hvis autoritet og uforliknelige erfaring på dette område er alminnelig kjent.

GAMMEL, ELDRE, ELDEST

Det lille fragmentet av Johannesevangeliet, med 70 bokstaver på den ene og 60 på den andre siden, er altså mer enn 18 århundrer gammelt. Siden sannsynligheten er like stor for hele halvdel av det annet århundre, har året 125 like mange muligheter før og etter seg. Så blir fragmentet ikke bare eldre enn alle bibelhåndskrifter (på pergament), men også eldre enn alle andre kristelige papyrusfunn som hittil ble gjort i Egypt. Fragmentet er dermed også den eldste tekst av Johannesevangeliet og overhodet den eldste evangelietekst vi kjenner til. At den eldste evangelietekst vi eier, nettopp gjengir avsnittet der Kristus vitner om sitt kongedømme, vil vi her ikke holde noen bertaktning over, men fragmentets innhold er i hvert fall oldtidens eldste dokument for dette Kristi kongedømme.

TILBAKE TIL DEN KRISTNE TRADISJON.

På grunn av dette funnet må vi anta at Johannesevangeliet omkring året 125 sirkulerte i Mellom-Egypt. Dette medfører et enda tidligere tidspunkt

Din messe og ditt liv.

DU MÅ ELSKE DIN MESSE.

Som enhver katolikk overværer du messen om søndagen. Det er en alvorlig forpliktelse som Kirken pålegger deg.

Men det finnes katolikker som bivåner messen bare fordi det er en alvorlig forpliktelse. De er ikke glad i messen, fordi de ikke forstår den og de forstår den ikke, fordi de ikke lever den. Messen er for dem en utvortes gudsdyrkelse, uten betydning for deres liv. De er til stede, men helt uvirksomme — istedetfor å «Leve sin messe».

Du som vil være en ekte katolikk og apostel, må nødvendigvis elske messen og for å elske den, må du forstå den og gjøre den til en del av ditt liv.

Vi er bare glad i det som hører oss til, i det som vi gjør til en del av oss selv. Vi vil bli mer og mer glad i messen, jo mer den blir «vår» messe, som vi frambærer sammen med presten. Vi vil komme til å elske messen i den grad den blir en del av vårt liv.

Den forening som består mellom messen og vårt liv kan vi uttrykke slik: «Vårt liv i vår messe», «Vår messe i vårt liv». Og det er dette denne lille brosjyre vil få oss til å forstå og hjelpe oss til å virkeliggjøre.

DU MÅ FORSTÅ MESSEN.

For å forstå messen er det først nødvendig å minne om hva messen er.

Messen er et minne om og en fornyelse av to vesentlige begivenheter i Jesu liv: Den siste nattverd og korsotret.

At messen er en fornyelse av det som skjedde ved den siste nattverd, er klart, fordi presten ved forvandlingen i messen gjentar de samme ord og gjør det samme som Jesus gjorde skjærtorsdag aften.

At messen er en fornyelse av det som hendte på «Golgata», langfredag, er ikke fullt så lett å fatte.

På korset ofret Jesus seg på blodig måte. Jesus døde idet Han utgjød sitt blod for oss. I messen ofrer Jesus seg på ublodig måte. Men samtidig som Jesus på korset utgjød sitt blod til siste dråpe, bar Han fram for Gud, sin Fader, de lidelser og den død Han led for oss. *Og i messen frambærer Jesus på ny for Gud, sin Fader — nøyaktig som Langfredag*

for selve evangeliets tilblivelse, især hvis evangeliet opprinnelig ble skrevet for en utvalgt krets i Efesus; det er lang veg fra Lille-Asia til Mellom-Egypt, og i de første årene holdt menigheten i Lille-Asia uten tvil med stor omsorg på de enda få avskriftene som fantes. Med hensyn til selve Johannes-evangeliets dato støter vi altså, ad rent kritisk veg, opp til de første årene av det 2. årh. eller de siste årene av det 1. årh., tiden som den kristelige tradisjon anga for det siste evangeliets avfattelse, og som no også den moderne kritikk må anerkjenne, tross alle tidligere teorier.

Johan J. Duin.

på Golgata — de lidelser og den død Han har lidt for oss.

Likevel er det i messen noe mer enn ved den siste nattverd og på Golgata.

På alteret er det ikke lenger Jesus alene som ofrer seg til Faderen.

Jesu offer på alteret blir ikke bare frambåret for Gud av Jesus selv og av presten som forretter messen, men også av alle dem som bivåner messen. Ja, ennå mer, presten og alle de som er til stede ved messen ofrer seg til Gud sammen med Jesus. Sammen med Jesus ofrer de til Gud, Faderen, sine gleder, sine lidelser og hele sitt liv.

HAR DU FORSTÅTT DETTE?

Vet du dette? Og er det noe du har tenkt tilstrekkelig over?

Vet du at hver gang en katolikk bivåner messen, frambærer han for Gud sin Frelseres liv, lidelser og død og Frelseren selv? Vet du at hver gang en katolikk bivåner messen, *bor han ofre til Gud* — sammen med Jesu Kristi lidelser, liv og død — *sine egne lidelser, sitt daglige arbeid, sine anstrengelser, hele sitt liv og døden når det behager Gud?*

Har du forstått at messen er noe ganske annet enn et skuespill som du overværer?

Har du forstått at messen er et drama som du kan ta enno større del i enn apostlene ved den siste nattverd og ved Jesu korsfestelse?

Har du forstått at messen er et drama som du må ta del i og at du under messen ikke bare må være tilskuer, men du må utføre noe, du må be på en virksom måte, du må handle? *Du er ikke bare en tilskuer ved messen: men du er en «opptredende», dvs. du har en virkelig rolle å spille i dette drama.*

MESSEN OG DU.

Alt dette viser straks at det består sterke bånd mellom messen og ditt liv.

På korset er det Jesus alene som ofrer seg.

Under messen er det også deg. *Du ofrer til Gud, først Jesus og sammen med Ham må du ofre deg selv, og det på en praktisk måte: ofre ditt daglige arbeid, dine vanskeligheter i ukens løp, dine anstrengelser, dine lidelser, dine bekymringer, dine sorger og gleder, i ett ord: hele ditt liv.*

Men messen er ikke bare en halv time hver søndag for å ofre til Gud hans Sønnens død og sammen med Ham å ofre deg selv til Gud, Faderen.

Messen må bli en del av ditt liv, likesom ditt liv må bli en del av «d i n» messe.

Denne halvtimen må prege ikke bare din søndag, men hele din uke.

«JEG VAR TIL STEDE!»

Har du noen gang vært til stede ved en stor begivenhet? Følte du ikke den gang noe usedvanlig?

Tenkte du ikke på det dagene etter?

Til alle som du fortalte det, sa du: «Jeg var til stede».

Og har du selv vært med og tatt aktiv del i en slik begivenhet, hvor meget tydeligere husker du ikke alt som skjedde, f. eks. et ulykkestilfelle, en brann, hvor du var med å hjelpe. Tenk på alle de som var med i krigen og kan si: «Jeg var til stede!»

Hvilken oppreisning i dine egne øyne å tenke på de tjenester du har ydet og det drama hvor du kunde ha spilt en rolle! Hvor stolt, hvor trygg kan du ikke være, og hvilken tillit og hvilket mot bør det ikke gi deg for framtiden.

Nå vel, under messen har du ikke bare vært til stede ved et drama og en uhyre stor, en guddommelig begivenhet, men *du er med på den, du tar del i den* — noe du vil forstå enno bedre senere.

Skulde ikke Jesu bønn på korset som fortsettes på alteret, Jesus Kristus som her enno en gang fram-bærer for Faderen sitt liv som en gave for oss, være verd at vi husker på det? At vi overveier det? At vi tenker på det i ukens løp? Især når vi vet at Jesus gjør oss delaktige i denne bønn, og at denne gave ikke ble gitt av Ham alene, men av oss sammen med Ham.

MESSEN OG DITT DAGLIGE LIV.

Er messen noe så viktig og du på en så intim måte tar del i den, da er det klart at selv en eneste messe om uken, stiller en hel rekke av alvorlige krav til deg.

Du som var til stede ved messen, du som tok del i den og du som skal gjøre det samme søndag igjen, kan du i ukens løp begå en slik handling? komme med en slik uttalelse? lese en slik bok?

Kan du tale, handle, tenke som de som aldri bivåner messen, som aldri har tatt del i Kristi bønn?

Var du bare en alminnelig tilskuer ved messen, kan vi enda gå med på at du er dårlig forberedt og dagene etter ikke tenker mer på den cermonien som er forbi og hvor du ikke foretok deg noe annet enn å se.

Men når du tenker på at du har vært en *opptredende* i dette drama og at du på en så intim måte har tatt del i det, er det da mulig at du kan bry deg så litet om det?

Din søndagsmesse bør altså øve innflytelse over og forandre ditt liv gjennom hele uken.

Hele din uke bør likesom være «bygget» på din messe. Din messe må være som en sol som opplyser og forandrer hele uken. Den bør være den vakreste stunden i uken, høydepunktet, kulminasjonspunktet.

Din søndagsmesse bør heve deg i dine egne øyne, forplikte deg, pålegge deg oppgaver, forby deg å begå feil.

Den bør foredle deg, løfte ditt liv og forhøye ditt verd som menneske. Den bør hjelpe deg til å bli en mer virksom kristen, gjøre deg til en mer edelmodig apostel.

DEN LITURGISKE «HANDLING».

Messen er en *handling*, en synlig begivenhet, en ytre realitet som du bør ta del i og være medarbeider av. Handlingen utvikler seg litt etter litt som i *et drama*

hvor *de eneste opptredende er Jesus Kristus og deg*, og sammen med deg alle som er til stede ved messen, mens presten på en gang både inntar den Enes og de manges plass. For presten representerer deg og han representerer Kristus.

Og «foregår» ikke også messen på alteret, på samme måte som et drama blir spilt på scenen?

Alteret er gjort høyere likesom en scene for at alle kan se, betrakte og forstå det som foregår foran en.

Er det ikke rundt alteret, likesom på en scene, synlige personer: presten, ministranten og du; og den annen — den viktigste — er usynlig: Vår Herre Jesus Kristus?

Presten som representerer deg vil tale; han vil handle. *Han spiller en virkelig «rolle»*, en rolle som han på en intens måte «lever» med hele sin sjel, samtidig som han utfører de ytre handlinger.

Du må spille rollen sammen med ham.

Du må altså legge nøye merke til presten, se på ham, i ditt indre følge hans bevegelser, hans handlinger. Det er ikke bare med øynene du må følge med. Du må på samme tid som ham si *de samme ord* som ham.

(Forts.)

Fru Josefa Pettersen

In memoriam.

Med fru Josefa Pettersen er en av menighetens eldste damer vandret bort. Den avdøde var født i Halden 16. november 1860. Da der den gang ikke fantes katolsk kirke og skole i Halden, var hun noen år elev på St. Josephs Institutt i Oslo.

Fru Pettersen deltok meget ivrig i menighetslivet fra sin ungdom av, hun var medlem av Mødreforeningen, seinere St. Elisabethkongregasjonen. I syforeningen var hun helt fra dens begynnelse av og har i årenes løp nedlagt et stort arbeid her, hun møtte alltid så trofast fram.

Fru Pettersen var meget avholdt på grunn av sitt bramfrie, stillferdige vesen og sin tjenstvillighet likeoverfor alle hun kom i berøring med. Hun ga også et lysende eksempel på troskap mot Herrens hus. Det var hennes store glede å komme i St. Olavskirken. Der var hun å se inntil det siste. Men så kom sykdommen, og på Kristi konges fest, 25. oktober, sovnet hun stille inn, styrket med Kirkens helige nådemidler, på Vår Frue Hospital. Hun hvilte i fred.

M. M. M.

Bøker inngått til redaksjonen.

ASCHEHOUG & CO.:

S. Eitrem: «Mysteriereigioner i Antikken.»

Kr. Elster d. y.: «Den røde Sparebøsse.»

Bernhard Borge: «De dødes tjern.»

Helga Mollø-Christensen: «Mat i krigstider.»

„Kimer i Klokker“.

er utkommet!

I grunnen burde dette være nok å skrive når det gjelder vårt eget julehefte.

Men la oss likevel kort resymere det som vi får når vi kjøper det:

Et herlig omslagsbilde etter *Corregio* —
et dyptfølt juledikt av mgr. *Kjelstrup* —
en vakker gammel julepreken fra ca 1150 ved *Fritz H. Kjelstrup* —

en gripende artikkel: «Gjennom myrkjer til ljøs» av
Lars Eskeland —

et høyst interessant oppsett om «Kirken i Maridalen»
av *Erik Gustavsen* —

en original og fengslende julenovelle av *Gunnar Liknes* —

heftets tyngdepunkt: en vektig men dog lettest
avhandling om «Kirkekunstens ideologi» av
Peter Schindler —

og som avslutning den obligate julefortelling «Nåde
over Nåde» av *Marie-Elisabeth Larsen*.

Heftet er som vanlig gjennomillustrert med velvalgte bilder. I år debuterer også vår unge trossfelle *Herman Bongard* som tegner i det — en debut som gir gode løfter.

Endelig bør heftets tekniske utstyr nevnes med megen anerkjennelse. Det skyldes som vanlig firmaet «Cliché» og vikariatets dyktige trykkerifirma *Thronsen & Co.*

Og når vi så husker at vi ved å kjøpe «Kimer I Klokker» ikke alene gleder oss selv men også støtter vår biskop — ja da:

kjøper vi alle det!

— og det koster bare kr. 1.75.

BASAREN

ble på sin første kveld med en gang en stor suksess, takket være ikke alene det gode formål men også de mange vakre og nyttige gaver den har mottatt. Lodd-salget gikk strykende — kun avbrutt når den gode underholdning samlet de tilstedeværendes interesse: *Inger Louise Abrahamsen* og *Erling Mikkelsen*, som leste prosa og poesi fengslende og kunstnerisk og utmerket pianomusikk av *Kirsten Rydberg*.

Studer programmet for de neste aftener! det er utsøkt og bør samle fullt hus. Men mest av alt bør vi betenke det gode formål.

Når *Wilfred Fiala* etter å ha budt velkommen den første kveld med rette takket for den store tilslutning som de herlige gaver bar vitnesbyrd om — så får

vi slutte oss til takkens ord i våre handlinger ved å kappes om å ta flest mulig chanser på å erverve oss fallfall noen av de gode saker.

Altså: vel møtt på basaren!

Hechjemme —

Oslo. *Kristi Kongefesten* ble en virkelig festdag fra første til siste stund, båret av katolsk ånd og samfølelse. Som det seg hør og bør var det de unge som innledet dagen og som i flokk og følge sluttet opp om den. Vi gir hermed ordet til en av dem:

«I vår store Konges garde — går vi fram til død og dyst. — Korset lyser som en varde — og gjør kampen til en lyst.»
Aldri har vel den årlige ungdomsdagen hatt slik tilslutning som i år. Kanskje var det fordi vi følte at vi trengte å samles — at vi behøvet å føle at vi ikke er alene, og sikkert var det også for å hylle vår kjære biskop, som feiret sitt jubileum samme dag.

Det var nærmere 200 unge mennesker til stede i St. Olavs kirke da ungdomsmessen begynte med avsyngelse av ungdomssangen. Messen var dialogmesse. M.U.L. og O.K.Y. hadde latt messens tekst trykke i små hefter, slik at alle kunde delta.

Soknepresten til St. Olav, dr. *Arne Sund*, leste messen og holdt en manende preken til oss over ordene: *Christus vincit! Christus regnat!*

Det var deilig å kunne delta i felleskommunionen sammen med mange, mange andre unge — og skjønt var det å høre de kraftige unge stemmer som etter messen sang: «Vi elsker vår Kirke, den gamle.»

Til frokosten etter messen var det uventet stor deltagelse, men til slutt var vi da alle benket rundt bordene i klubblokalet. Det var så hyggelig for oss at pastor *Sund* deltok i frokosten.

Jubelen ble stor, da biskopen kom for å hilse på oss. Hvis man ga seg tid til å se på de forskjellige, fikk man et tydelig bevis på hvor glad hver enkelt av oss er i vår kjære biskop.

På vegne av den norske katolske ungdom hilste *Bella Paus Knudsen* hs. hogerverdighet. Hun overrakte ham en gave fra de unge i Oslo. Biskop *Mangers* takket og sa noen ord til oss — den egentlige tale for dagen fikk vi i hans skjonne preken i pontifikalmessen. — Til slutt sang vi O. K. Y.s sang til biskopen.

Selv om ungdomsdagen i år ikke ble feiret med «brask og bram» som ellers, tror jeg at jeg tør si at vi aldri har hatt en så strålende dag tidligere — nettopp fordi det religiøse denne gang var det viktigste. Vi får håpe at dagen vil ha sin betydning for hver enkelt av oss langt inn i hverdagens slit og gråhet.

B—.

Pontifikalmessen hadde også samlet så mange som kirken kunde romme. Biskopen assistertes av sokneprest dr. *Sund*, pastor *Ugen* og pastor *Hogenes*, og holdt en kraftig preken over dagens betydning, særlig for de unge. Det forsterkede kirkekor sang vidunderlig og en herlig solo grep hjertene under utførelsen av pater *Lutz's* storslåtte komposisjon: «Bønn for Norge» til tekst av *Lars Eskeland*.

Og så kom dagens høydepunkt: festen som skulde forme seg som en hyllest til hans hogerverdighet biskopen i anledning 10 års dagen for hans intronisasjon som apostolisk vikar. Man hadde sett hen til denne dag med lengsel — det var etter hvert blitt en brennende trang til å få anledning og lov til å vise biskopen vår takknemlighet, beundring og kjærlighet. No var det endelig en anledning, det første jubileum — den skulde benyttes, og den ble benyttet.

Foreningslokalet var fylt som ved de riktig store fester og de to foreninger fra St. Olav og St. Halvard, som sto i spissen for arrangementet, hadde all ære av det. Særlig må det framheves den fart og presisjon hvormed hele det store program ble avviklet og som i første rekke skyldtes

Wilfred Fialas sikre og på en gang elskverdige og bestemte ledelse, mens de øvrige styremedlemmer sørget for at den mere materielle side av samværet forløp knirkefritt. Men ved siden av dette bør også den musikalske del av tilstelningen framheves. De tre kirkekor, fra St. Olav, St. Halvingen og St. Dominikus viste atter en gang katolsk kirke-musikkis høge stade som nemlig kom så helt til sin rett under gjentagelsen av «Bønn for Norge», hvor kor, solist og akkompagnatør under dirigent W. Olafsen skapte en gripende stemning av blivende verdi.

Hvem var der? Ja, det er nesten lettere å si hvem som ikke var der. Alle byens prester sluttet opp om biskopen på første benk — annen var forbeholdt søstrene fra de fire herværende kongregasjoner samt representantene for de innenbys foreninger og utenbys menigheter som skulde bringe hilsener og blomster — praktfulle blomster kom etter hvert til å smykke scenen og talerstolen.

En herlig innledning dannet monsignore Kjelstrups stor-slåtte prolog, glimrende fremsagt av Inger Louise Abraham-sen. Vi skal her gjengi den manende opptakt:

*Fra den natt, da jorden bevet,
mørket sank om Golgata,
da mot himlen Herren hevet
seiersropet: Effata,
— gjennom hundre år og hundre,
har så mangen uværsmatt
redet verden, — torden dundret,
sol og stjerner slukket brutt.
Lyn har knitret, storm har raset,
jorden rystet i sin rot.
Angstens bølgeflood har brusert
gjennom redselsslåtte sinn.
All det jordens barn har bygget,
byer, borger, slott og hus —
slott med tind og tårne trygget —
alt er gått i grunn og grus,
reist på ny og atter ramlet,
vitnet om hva saga vet:
Mannaheimens verk er samlet
bare ett: Forfengelighet.*

*Men av all den vekselvimmel,
av all verdens skred og skjelv
løfter seg i lys mot himlen
stolt og sterkt et buhvelv,
aldri brutt og aldri bøyet,
trygt i torden, sterkt i storm,
alltid rankt og høyt opphøyet
i sin himmelreiste form.
Mens selv støvets beste virke
falt for fote, sank og brast,
Jesu Kristi Guddoms-kirke
sto i alle sekler fast.
Over alt som svant og skiftet
har den levet — no som da
den på Golgata var stiftet,
reist ved Herrens Effata.
Ved Guds Allmacts vern og virke
ei hans nådes verk forgår:
troner styrter, — Romas Kirke
ubrudd gjennom sekler står.
Uforgjengelig den skuer
ned på jordens strev og strid,
ti dens gylne kors og buer
Gud har reist for evig tid.*

Og så munnet prologten ut i en hyllest til biskopen med de vakre innledningslinjer:

*Hill deg du som fikk ditt virke
vigslet i din ungdoms vår
til å tjene Herrens Kirke
alle dine livsens år.
Hill deg, når ditt livsløp drager
deg forbi og ter seg slik,
at hver en av dine dager
gjorde deg alt mere rik!*

En dundrende applaus viste hvor godt forfatteren hadde utløst og formet alles følelse — applausen gjentok seg seinere da monsignore Kjelstrup besteg talerstolen for å holde det han selv beskjedent betegnet som et kåseri, som «småprat», men som i virkeligheten var et spirituelt og samtidig humorfytt utsyn over en biskops stilling, liv og virke og vårt forhold til ham. Og den steg til ren ovasjon da monsignore hadde sluttet og atter inntok sin plass ved biskopens høgre hånd.

Men vi forgriper begivenhetenes utvikling. Altså: etterat biskopen ved sin inntreden i salen var blitt hilst med det samlede kirkekors jublende utførelse av «Ecce sacerdos —» ønsket Wilfred Fiala velkommen og gjorde rede for kveldens program, hvorefter Hongslo holdt den egentlige festtale i anslående, sanne og derfor gripende ord. Hans tale skapte en stemning som fant sin utløsning i *Credo*, sunget unisont, hvorefter foreningenes og menighetenes hyllest ble innledet av to småpiker: Gerd Thielemann og Kari Conradi, som hver med sin store rosenbukett brakte barnas hilsen til deres faderlige venn og beskytter. De små klarte sin oppgave yndig — så kom de forskjellige representanter i rad og rekke, alle med velvalgte ord som sammenlagt ga et klart og allsidig bilde av en katolsk biskops betydning, virke og innsats og ikke minst: av hans mange plikter og store ansvar.

Ved Erling Mikkelsen ble det derpå overrakt biskopen en gave, samlet inn blant trosfeller, og dernest brakte pater Lutz O. P. presteskapets takk og hyllest, idet han i vektige ord navnlig priste biskopen som kirkebyggeren — som den der hadde reist de mange nye kirker her i landet og samtidig gjenreist Kirken i så mange sinn. Pater Lutz fikk begeistret tilslutning, som også var en takk for hans før omtalte herlige komposisjon: «Bønn for Norge.»

Fiala leste opp innkomne telegrammer — så holdt msgr. Kjelstrup sitt kåseri og så samledes alt og alle i et eneste brennpunkt: «Vi elsker vår Kirke —», vår underbare katolske «nasjonalsang».

Til sist takket hans høgerverdighet for denne uforglemmelige feststund med alt den hadde brakt ham. Han rettet takken til hver enkelt — sangerne ikke å forglemme — og ønsket og håpet no bare at denne fest måtte bære frukter ikke alene for stunden, men for dagene og veien framover.

Derpå fulgte et par timers hyggelig samvær om de dekkede festbord som de dyktige styrer virkelig hadde gjort festlige tross krig og krise. Biskopen gikk fra bord til bord og hilste på alle de tilstedeværende — og så slo oppbruddets time. Ut i mørket måtte vi, men vi fulgtes av lyset fra msgr. Kjelstrups prolog:

*Ti de år som no er rundet
viser oss så klart og godt
at den biskop vi har vunnet,
han er vår i stort og smått.*

Og da har mørket mistet sin makt!

Oslo. Mariakongregasjonen avholdt generalforsamling søndag den 18. oktober i Klubblokalet. Arsberetningen ble lest av sekretæren. Årsregnskapet vil vi få på et seinere møte da kassereren f. t. er bortreist. Deretter gikk vi til valg på nye styremedlemmer. Prefekten, Ingri Suleng og konsultor, Elsa Elton Svenneby trådte ut av styret. I deres sted ble valgt Angela Endresen og Helga Storjordet. Som ny prefekt ble valgt — ved alminnelig avstemning — Martha Østensvig. De øvrige stillinger i styret ble fordelt slik: Gjertrud Falkanger, assistent Marie Grundeland, kasserer, Asta Kjellerød-Hansen og Angela Endresen, konsultores, Helga Storjordet, suppelant, Margrethe Høye, sekretær. Den avgående prefekt ble hyllet i varme ord både av preses og den nye prefekt. Etterpå var det te med «medbrakt». Der var 24 stemmeberettigede medlemmer til stede samt noen gjester.

Sekretæren.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.